

2025-09-15

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
Bankenheten

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.fma.b@regeringskansliet.se

Promemorian EU:s bankpaket

Svenska Bankföreningen, som har beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslag till lagändringar med anledning av ändringar i kapitaltäckningsdirektivet, begränsar sitt yttrande till avsnitten 6, 11 och 15 i promemorian.

Bankföreningen anser bland annat att ändringsförslagen i vissa delar går utöver de krav som uppställs i ändringsdirektivet. Bankföreningen motsätter sig därför dels att det i lag införs krav på att en verkställande direktör inte ska få ingå i ett bolags styrelse, dels att det särskilda anmälningförfarandet för stora bolag ska omfatta hela styrelsen och den verkställande direktören i stället för styrelsens ordförande och den verkställande direktören. Bankföreningen anser vidare att det måste klargöras dels hur bolagen ska kunna hantera anmälningfristen på 30 dagar vid en situation där en verkställande direktör eller styrelsens ordförande avgår med kort varsel, dels hur bolagen ska gå till väga när en person inte längre får vara styrelseledamot. Bankföreningen motsätter också sig den föreslagna ändringen av bemyndigandet i 16 kap. 1 § 16 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF).

6 Nya lämplighetskrav på personer med ledande befattningar

6.1.1 Allmänna lämplighetskrav

I promemorian föreslås införas ett lagkrav om att den verkställande direktören inte ska få ingå i institutets styrelse. Till grund för ändringen hänvisas i promemorian till de ändringar som gjorts i art. 3.1.9 och 88.1. Lagändringen föreslås träda i kraft den 11 januari 2026.

Bankföreningen noterar att det av promemorian inte återfinns något utförligare resonemang eller motivering till införandet av lagkravet utifrån tolkning av art. 3.1.9 och 88.1, utan den föreslagna ändringen tycks baseras på en bisats i den föreslagna ändringen av art. 3.1.9.

Nuvarande lydelse av art. 3.1.9:

"verkställande ledning: de fysiska personer som utövar verkställande funktioner vid ett institut och som är ansvariga och kan ställas till svars inför ledningsorganet för den dagliga ledningen av institutet."

Föreslagen lydelse av art. 3.1.9 enligt ändringsdirektivet.

"verkställande ledning: de fysiska personer som utövar verkställande funktioner vid ett institut och som är direkt ansvariga inför ledningsorganet, men som inte är ledamöter av det organet, och som är ansvariga för den dagliga ledningen av institutet under ledning av ledningsorganet."

Vi bedömer att den tillagda bisatsen i direktivet *inte syftar till att förbjuda vd från att vara styrelseledamot* i företag i jurisdiktioner som har ett monistiskt styrelsesystem (som det svenska), utan har troligtvis sin grund i situationer som kan uppstå i jurisdiktioner med ett dualistiskt styrelsesystem. Om avsikten i direktivet hade varit att vd inte ska få ingå i styrelsen i jurisdiktioner med monistiskt styrelsesystem hade det rimligtvis lagstiftats om detta genom en tydlig skrivning, liknande den i art. 88.1 om att styrelseordförande inte samtidigt får vara vd i institutet, och inte i en bisats i en definition. Art. 88 i ändringsdirektivet anger inte något om att en verkställande direktör inte får ingå i institutets ledningsorgan i dess lednings- eller tillsynsfunktion.

I promemorian anges vidare att det i svensk rätt, till skillnad från i kapitaltäckningsdirektivet, inte görs någon skillnad mellan olika former av ledningsorgan samt att det i enlighet med svensk lagstiftningstradition i varje särskilt fall har angetts om det är styrelsen eller styrelsen och verkställande direktören som omfattas av respektive bestämmelse¹. Att tolka en ändrad definition så den får materiella konsekvensen som innebär att vd inte får ingå i styrelsen synes vidare gå emot vad departementet anför om att i varje enskilt fall bedöma om det är styrelsen eller den verkställande direktören som omfattas av en bestämmelse som avser institutets ledningsorgan i dess lednings- eller tillsynsfunktion.

Den kan vidare noteras att ändringen av art. 88.1 redan återspeglas i nuvarande bestämmelse i 10 kap. 6 § LBF. Vidare anger art. 88.1 i ändringsdirektivet inte något om att en verkställande direktör inte får ingå i institutets ledningsorgan i dess lednings- eller tillsynsfunktion. Det kan också noteras att art 88.1 refererar till "verkställande direktör" ("chief executive officer" i den engelska versionen). Begreppet verkställande direktör (chief executive officer) används inte i övrigt i

¹ Promemoria EU:s bankpaket Fi 2025/01199, s. 128.

ändringsdirektivet, eller i EU-direktiv 2013/36. Hur begreppet verkställande direktör ska förhålla sig till begreppen ledningsorgan i dess lednings- eller tillsynsfunktion eller verkställande ledning framgår inte tydligt av direktivet, vilket sannolikt beror på att direktivet inte är avsett att hindra att bestämmelserna ska kunna tillämpas oavsett vilken typ av bolagsstyrningsmodell som gäller i en medlemsstat.

Aktiebolagslagens bestämmelser om verkställande direktörens roll och ansvar stämmer i stort med den beskrivning av ledningsorgan med ledningsfunktion som görs i ändringsdirektivet art. 3.1.8a och den uppdelning som direktivet gör mellan den verkställande- och den tillsynsfunktion som ska finnas i ett institut

Sammantaget anser Bankföreningen att ändringsdirektivet inte ger vid handen att den svenska ordningen, där en verkställande direktör kan ingå i bolagets styrelse, måste ändras på sätt som framgår av promemorian. Tvärtom framstår förslaget till lagändring som s.k. gold plating, dvs. ett genomförande av ändringsdirektivet som går utöver direktivets miniminivå. Nuvarande lydelse av 10 kap. 6 § LBF bör således behållas utan den föreslagna ändringen.

För att säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av EU:s bankpaket i Norden bör samordning med de nordiska länder ske så långt möjligt. Det kan därvid noteras att i till exempel Finland föreslås vd, efter implementering av EU:s bankpaket, fortsättningsvis kunna vara medlem i styrelsen/direktionen

För det fall beslut fattas att genomföra ändringarna över miniminivå noterar Bankföreningen att remisstiden för förslagen löper ut den 15 september 2025. Därefter ska remissvaren analyseras och en proposition lämnas till riksdagen. Det kan därmed förväntas att riksdagen kan fatta beslut om lagändring tidigast under senhösten. Eftersom det är bolagsstämman som utser styrelseledamöter kan, för det fall ny styrelseledamot måste utses till den 11 januari 2026, tiden bli alltför snäv för att institutet ska kunna upprätthålla tidsramarna i aktiebolagslagen. Bankföreningen anser därför att en övergångsbestämmelse bör införas, alternativt att ikraftträdandet för denna bestämmelse skjuts fram till halvårsskiftet 2026.

6.1.2 Särskilt anmälningförfarande för stora företag

I promemorian föreslås att vissa större företag ska anmäla till Finansinspektionen om företaget avser att utse en styrelseledamot eller verkställande direktör. En sådan anmälan ska göras senast 30 arbetsdagar före det att uppdraget eller anställningen påbörjas. Förutom de ingripandemöjligheter mot kreditinstitutet som anges i 15 kap. LBF föreslås att Finansinspektionen, utöver ett föreläggande enligt 15 kap. 1 § andra stycket och 2 § tredje stycket LBF, ska få besluta om att en styrelseledamot eller den verkställande direktören inte får påbörja uppdraget eller anställningen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 11 januari 2026.

Anmäla styrelseledamöter och verkställande direktör för ledningsprövning

Bankföreningen noterar att ändringsdirektivet, art. 91.1d. anger att medlemsstaterna ska åtminstone säkerställa att den behöriga myndigheten utan onödigt dröjsmål mottar en lämplighetsansökan så snart det finns en tydlig avsikt att utse en ledamot i ledningsorganet i dess ledningsfunktion eller en ordförande för ledningsorganet i dess tillsynsfunktion, och under alla omständigheter senast 30 arbetsdagar innan de blivande ledamöterna tillträder sina befattningar.

Ledningsorgan med ledningsfunktion definieras i art 3.1.8a ändringsdirektivet, som ledningsorganet i dess roll att leda institutet, inbegripet de personer som i praktiken leder ett instituts verksamhet. Ledningsorgan med tillsynsfunktion definieras i EU-direktiv 2013/36 art. 3.1.8 som ledningsorganet i dess roll att kontrollera och övervaka ledningens beslutsfattande. Dessa funktioner synes därmed ha två separata roller inom ledningsorganet en operativ- och en övervakande roll.

I den svenska bolagsstyrningsmodellen torde de krav som hänför sig till ledningsorgan med tillsynsfunktion i direktivet lämpligen appliceras på styrelsen. Krav kopplade till ledningsorgan med ledningsfunktion torde lämpligen appliceras på den verkställande ledningen i ett företag, dvs. närmast på den verkställande direktören. Kravet i 91.1d. ändringsdirektivet om prövning av ledamöter bör därmed, såvitt avser ledamöter i ledningsorganet i dess ledningsfunktion, avse den verkställande direktören eftersom styrelseledamöter enligt den svenska bolagsstyrningsmodellen normalt sett inte har en direkt verkställande roll i den dagliga verksamheten utan dess ansvar är främst av övergripande strategisk natur.

Bankföreningen anser därför att förslaget till en ny bestämmelse i 3 kap. 4 b § första stycket 1 LBF bör, i enlighet med art. 91.1d. ändringsdirektivet, begränsas till att omfatta styrelsens ordförande eller den verkställande direktören. Övriga styrelseledamöter bör, såsom gäller enligt dagens ordning, prövas ex post. En sådan avgränsning av bestämmelsen, att den endast ska omfatta verkställande direktören och styrelsens ordförande, ligger också i linje med regeringens ambition att minska regelbördan och de administrativa kostnaderna för företag samt att motverka överimplementering av EU-direktiv².

Anmälan 30 arbetsdagar innan ledamot tillträder sin post

Bankföreningen noterar att styrelsen i ett aktiebolag ska utses av bolagsstämman, 8 kap. 8 § ABL. Bolagsstämman ska även, enligt Svensk kod för bolagsstyrning

² Regeringens nya implementeringsråd ska stärka svensk konkurrenskraft - Regeringen.se

punkten 6.1, välja styrelseordförande³. Det kan också framgå av bolagsordningen att bolagsstämma ska utse styrelseordförande.

Ett publikt aktiebolag ska alltid ha en verkställande direktör, 8 kap. 50 § ABL. Det är vidare, enligt 8 kap. 29 § ABL, den verkställande direktören som ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsen riktlinjer och anvisningar (se även ovan under *Anmäla styrelseledamöter och verkställande direktör för ledningsprövning*).

Om ett publikt bolag saknar verkställande direktör eller en styrelseordförande kan detta leda till likvidation, 25 kap. 11 § ABL. Styrelseledamöterna i ett publikt aktiebolag torde även kunna hållas ansvariga för det fall bolaget saknar verkställande direktör, eftersom bolaget därmed inte uppfyller sina aktiebolagsrättsliga skyldigheter. En styrelseordförande som slutar i förtid kan hållas ansvarig även efter sin avgång, se t.ex. NJA 2014 s 892. Om institutet omfattas av reglerna om resolution ska även Riksgälden och Finansinspektionen underrättas för det fall likvidationsgrund uppstår.

Kravet på att anmäla ny verkställande direktör och styrelseordförande 30 arbetsdagar innan denne tillträder sin post kan skapa problem för berörda institut då såväl en verkställande direktör som en styrelseordförande kan behöva utses med mycket kort varsel. Vid till exempel akut sjukdom, dödsfall etcetera framstår det som omöjligt för institutet att kunna uppfylla kraven i ABL samt Svensk kod för bolagsstyrning, dvs. att hinna anmäla ny verkställande direktör/styrelseordförande till Finansinspektionen för prövning samt erhålla ett beslut från myndigheten inom en rimlig tidsram. Detta framstår som särskilt utmanande för instituten vad gäller dels valberedningens arbete, dels aspekter kring insiderinformation.

För att berörda institut ska kunna efterleva kravet på anmälan 30 arbetsdagar innan den aktuella personens tillträde och samtidigt efterleva kraven i bolagsstyrningskoden om valberedningens arbete, aktiebolagslagens regler om tidsfrister för kallelse till bolagsstämma samt marknadsmissbruksförordningens krav på hantering av insiderinformation måste det finnas tydliga processer för hur anmälan ska göras. Information som delas med Finansinspektionen måste kunna hållas konfidentiell och detta gäller särskilt i de fall det rör sig om insiderinformation.

Bankföreningen anser det därför som ytterst angeläget att det klargörs i förarbetena hur en situation ska lösas när en verkställande direktör eller styrelseordförande avgår med kort varsel. Det är lika så av vikt att det i t.ex. föreskrifter klargörs hur processen för anmälan ska se ut och att sådana föreskrifter måste finnas på plats då lagstiftningen träder i kraft.

En möjlig väg framåt kan vara att tydliggöra att institut ska kunna, i samband med att verkställande direktör och styrelseledamöter anmäls för prövning hos

³ Kollegiet för svensk bolagsstyrning, Svensk kod för bolagsstyrning, [svensk kod för bolagsstyrning gallande från 1 januari 2024.pdf](#)

Finansinspektionen, ange vem som ska vara ersättare för den verkställande direktören och styrelseordföranden och att någon ny prövning därmed inte ska behöva ske när en ersättare träder in i stället för den verkställande direktören eller styrelseordföranden. Det bör i dessa fall räcka med att institutet informerar Finansinspektionen och Bolagsverket om ändringen.

6.1.4 Krav på att vidta åtgärder

I promemorian föreslås att ett kreditinstitut, om lämplighetskraven för en styrelseledamot, verkställande direktören eller någon ersättare för dem inte är uppfyllda, ska se till att personen antingen inte påbörjar uppdraget eller anställningen alternativt beslutar att personen inte längre får vara styrelseledamot, verkställande direktör eller ersättare. Kreditinstitutet ska i stället kunna vidta åtgärder för att personen ska bli lämplig för uppgiften.

Bankföreningen noterar att bolagsstämman normalt är det organ som har exklusiv befogenhet att entlediga en styrelseledamot, om inte det framgår annat av bolagsordningen (se bland annat 8 kap. 13, 14, 16 §§ ABL). En ordning som Bankföreningen anser bör behållas.

Det är dock noterbart att det i promemorian överhuvudtaget inte nämns något om hur ett kreditinstitut ska gå till väga för att "besluta att en person inte längre får vara styrelseledamot...". Det bör utvecklas i förarbetena hur ett institut bör gå till väga i en sådan situation (såväl när en styrelseledamot eller styrelsen som helhet inte uppfyller lämplighetskraven) och det bör förtydligas om avsikten är att införa någon ny associationsrättslig bestämmelse som innebär en rätt och skyldighet för ett instituts styrelse att självt entlediga en ledamot, eller om avsikten är att behålla den associationsrättsliga ordning som gäller idag varigenom ett institut måste kalla till en extra bolagsstämma för att låta stämman besluta i frågan.

Ett införande av en ny ordning där styrelsen självt, utan bolagsstämmans inflytande, skulle ha såväl en skyldighet som möjlighet att kunna avsätta styrelseledamöter vore en för berörda svenska institut mycket stor förändring som skulle stå i strid med centrala komponenter i svensk bolagsrätt och en sådan förändring skulle kräva en grundlig konsekvensanalys. Givet hur kortfattat frågan behandlas i promemorian, och att det inte föreslås några ändringar i här relevanta aktiebolagsrättsliga bestämmelser utgår Bankföreningen från att några sådana ändringar inte avses. Därmed torde den nu föreslagna bestämmelsen innebära att institutets styrelse i förekommande fall är skyldig att uppmärksamma valberedningen på behovet av att göra en förnyad prövning av huruvida ledamoten (styrelsen som helhet) är lämplig för uppdraget, och därutöver tillse att bolagsstämma hålls för att fatta beslut om styrelsens sammansättning när valberedningen lämnat ett förslag om detta.

6.4 Krav på kartläggning av arbetsuppgifter m.m.

I promemorian anges att kartläggning av arbetsuppgifter bör genomföras i föreskrifter på lägre nivå än lag. Sådan kartläggning eller redogörelse ska finnas tillgänglig och meddelas till de behöriga myndigheterna i god tid och på begäran. Vidare återges vad som anges i art 88.3 ändringsdirektivet om att individuella redogörelser ska lämnas för samtliga ledamöter i ledningsorganet i dess ledningsfunktion.

Bankföreningen anser att det bör klargöras att ledamöter i ledningsorganet inte ska anses omfatta styrelsens ledamöter. Som framgår ovan under rubriken 6.1.2 Särskilt anmälningsförfarande för stora företag, synes det i promemorian anses att såväl ledningsorganet i dess ledningsfunktion som ledningsorganet i dess tillsynsfunktion ska utgöra ledningsorganet. I art 88.3 nämns endast samtliga ledamöter i ledningsorganet i dess ledningsfunktion. Bankföreningen menar att det är fråga om två organ med olika roller i bolaget, där den ena rollen kan hänföras till den verkställande direktören och den andra till styrelsen och dess ledamöter. För att riktlinjerna till den myndighet som ska ta fram föreskrifter på lägre nivå ska bli rättvisande, bör det förtydligas att styrelsens ledamöter inte omfattas av kravet på individuell redogörelse. En sådan avgränsning av bestämmelsen, att den endast ska omfatta verkställande direktören, den verkställande ledningen och personer som innehar nyckelfunktioner, ligger också som tidigare framförts i linje med regeringens ambition att minska regelbördan och de administrativa kostnaderna för företag samt att motverka överimplementering av EU-direktiv.

Det bör också anges något om hur begreppet "i god tid" ska tolkas.

11.2 Personkrets (ingripanden)

I promemorian konstateras att de nya kraven på att den behöriga myndigheten ska kunna ingripa mot den verkställande ledningen i bland annat ett kreditinstitut tillgodoses genom gällande rätt. Ändringsdirektivets krav på att myndigheten även ska kunna ingripa mot nyckelfunktioner och annan personal vars yrkesutövning har en väsentlig inverkan på institutets riskprofil, kräver ingen lagstiftningsåtgärd eftersom dessa funktioner och/eller personer inte är ansvariga för ett sådant företags överträdelser enligt svensk rätt.

Bankföreningen instämmer i den bedömning som anges i promemorian och har därmed inget att invända mot den föreslagna avgränsningen av personkretsen som ska kunna bli föremål för myndighetens ingripande. Bankföreningen noterar att promemorians analys och avgränsning av personkretsen avseende ingripanden stämmer väl överens med vad Bankföreningen anfört om att den verkställande direktören i ett svenskt institut närmast bör hänföras till ledningsorganet i dess ledningsfunktion.

15 Bemyndiganden avseende uppgifter om betalkonton

I promemorian föreslås att bemyndigandet i 16 kap. 1 § 16 LBF bör utformas på motsvarande sätt som bemyndigandet i 8 kap. 27 § första stycket betaltjänstlagen och att uttrycket "för dess tillsynsverksamhet" i 16 kap. 1 § 16 LBF därför ska tas bort. Ändringen syftar såvitt föreningen förstår till att Finansinspektionen ska kunna utfärda föreskrifter avseende periodisk rapportering av statistik om betalkonton med grundläggande funktioner **och** andra betalkonton från betaltjänstleverantörer utan att vara bunden av de begränsningar som följer av betalkontodirektivet art 27 och nuvarande implementering därav, d v s en utvidgning av det mandat som tilldelats i dag.

Bankföreningen noterar att det i promemorian å ena sidan anges att Finansinspektionen med stöd av befintliga bemyndigande har möjlighet att meddela nödvändiga föreskrifter för att kunna uppfylla informationskravet till EU kommissionen enligt artikel 27 direktiv 2015/92/EU, medan det å andra sida anges att ändringen i bemyndigandet i LBF innebär att Finansinspektionen kan meddela föreskrifter om att kreditinstitut ska lämna sådana uppgifter som avses i 4 a kap. 10 § 3 betaltjänstlagen, dvs. delar av informationskravet till EU kommissionen. Det framstår därför som oklart om ändringen av bemyndigandet är nödvändig för att uppfylla informationskravet till EU kommissionen. Bankföreningen kan konstatera att Finansinspektionen i oktober 2024 bedömde att de saknade rättsliga förutsättningar att genomföra föreskriftsändringar av FFFS 2018:4 när det gäller statistikkrav som avviker från vad som anges i betalkontodirektivet, efter att ha tagit del av bland annat Bankföreningens synpunkter i remissrundan.

Det bör vidare noteras att ett borttagande av uttrycket "för dess tillsyn" medför att Finansinspektionen kan kräva information/rapportering från kreditinstitut utan någon som helst begränsning. För att säkerställa att normgivning sker i enlighet med lagstiftarens intentioner och grundlagen bör innehållet i bemyndiganden vara väl specificerade/avgränsade. Detta gör sig särskilt gällande när det är fråga om bemyndiganden som kan vara av väsentlig betydelse för de som ska efterleva föreskriften. Rapporteringskrav är typiskt sett krav som medför belastningar för företagen, ökar detaljeringsgraden i kraven ökar också bördan för företagen. Att införa ett bemyndigande utan någon som helst begränsning eller avgränsning till myndighetens tillsyn rimmar också illa med EU-kommissionens förenklingsprogram och regeringens ambitioner på regelförenklingsområdet. Dessutom är betalkontodirektivet och andra betaltjänstdirektivet två separata unionsakter, låt vara att just den svenska lagstiftaren valt att implementera båda direktiv genom primärt en och samma lag, betaltjänstlagen. Båda direktiv är fullharmoniseringsdirektiv. En ändring av mandaten som leder till att svenska banker får periodiska rapporteringskrav som inte europeiska banker får under respektive unionsakt är inte acceptabel och inte heller i linje med vad som anges i direktiven.

Finansinspektionen bör använda sitt befintliga mandat för att tillse att de själva kan leva upp till sin periodiska rapporteringsplikt mot Kommissionen enligt betalkontodirektivet. Om Finansinspektionen under sin tillsyn av bankerna behöver icke-periodisk rapportering av betalkonton som inte utgör betalkonton med grundläggande funktioner ryms det bemyndigandet av LBF 16:1 p 16 - i sin nuvarande utformning.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg

Åsa Arffman